

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

תרגומה אב"י במחיקתא. מה שהקשה בקונטרס לפי תשובת הגאונים נראה דלאו פירכא היא דכי אם התנה עמו להוליך ברזל או אגנים והוליך סובין או נוטה ה"נ דאם יוסף יהא חייב: **סתם** ספינה בת תלתין בורדין. משמע דמוספת אחד משלשים ואם כן מתנתא סאה לגמל

משמע דמשא גמל כור וק' לריב"ס דבפ' מי שהשחין (שנת ד' קה"ג) אמר רב ירמיה מדפמי לדידי חזי לי הווא טייעא דלוכלה כורא ואטענה כורא משמע דשאר גמלים אין טוענים כל כך אלא ההוא שהיה משונה וי"ל דכפ"ה התם דלטענה כורא למונות אותו הדך לנד שאר המשאוי וכן נראה דאין סברא שיוכל להאכיל לגמל אפילו ע"י אציקה כדי משאו כפעם אחת: **נימא** תנן סתמא ד"א בר' מאיר. מדמי ליה אומן לשוכר דכי היכי דאומן הוה שומר שכל אע"פ שאינו נוטל שכר על השמירה אלא שכר טורחיו ה"נ שוכר הוה כשומר שכר אף על פי שאינו נוטל שכר שמירה אלא כיון שנהנה ממנה בשכר שנותן: **דקא** יהיב איה (ט' זב"ב) פורתא הוה ע"יה שומר שבר. והוה מני לאקשווי מי לא עסקינן דלא יהיב טפי פורתא אלא בלאו הכי פריך ליה ספיר: **דקא** תפיס איה אאגריה הוה שומר שבר. וא"ת הא דתנן בבתנאי הלוהו על המשכון שומר שכר ודחיק לאשכוחי טעמא בגמ' דהוה שומר שכר כדשמואל או כרז' יוסף לימא טעמא דבהאי הנאה דתפיס ליה אחזיבה הוה שומר שכר וי"ל דהתם לא אחתהני מלוה מדי דאין מריחא בניה שהלוה נמנה שלא היה מלוה ולא היה לו משכון וא"ת שוכר נמי בהאי הנאה דתפיס ליה לאשכוחי שנתן ליהו שומר שכר וי"ל דאומן ודאי הוה שומר שכר במאי דתפיס אאגריה לפי שרוב אומנים עושין מלאכה בצית בעל הבית ואינם תופסים כלום בשכרם חוה שעושה בציתו ותפוס ככלי הנהה הרבה אבל שוכר אין לו הנאה שכל שוכרים תופסים בדבר ששכרו דאין יכולין לעשות מלאכתן אם לא היה צרשומס:

סא א מ"י פ"ד מהלכות שכיבות הלכה ז סמג עשין פט טושי"ע ח"מ ס' פט טושי"ע ז סמג סח ב מ"י שם הלכה ו סמג שם טושי"ע ח"מ ס' שא שם טושי"ע ז סמג ג מ"י שם הלכה ז סמג שם טושי"ע ח"מ ס' שא שם טושי"ע ז סמג ד מ"י שם הלכה ז סמג ה טושי"ע ח"מ ס' שא שם טושי"ע ח"מ ס' עב ד מ"י שם הלכה ז סמג טושי"ע ח"מ ס' עג ד מ"י שם פ"ב הלכה ה טושי"ע ח"מ ס' דלא שפ"ק ב: ע"ד ט מ"י שם פ"י הלכה א סמג עשין פט טושי"ע ח"מ ס' ע"ד י מ"י פ"ג מהלכות מלוה וזהו הלכה ח סמג עשין ז טושי"ע ח"מ ס' ע"ד ט מ"י פ"ג מהלכות שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין כז טושי"ע ח"מ ס' ע"ד מ מ"י שם הלכה ז טושי"ע ח"מ ס' ע"ד ח"מ פ"ח ד"מ דף (קכ"ז):

שש עשרה שעורים חייב הא שלשת קבין פטור **תרגומה** אב"י במחיקתא ת"ר א"ק בכתף אדריב לעריבה יבור לספינה שלשת כורים לבורני גדולה אמר מר קב בכתף אם איתא דלא מצי ביה בר דעת הוא לשדיה אמר אב"י בשחבטו לאלתר רבא אמר אפילו תימא בשלא חבטו לאלתר לא צריכא אלא לאגרא יתיירא רבא אשי אמר יהוא סבור חולשא הוא דנקיב ליה כור לספינה שלשת כורין לבורני גדולה אמר רב פפא ש"מ סתם ספינות יבת תלתין כורין למאי נפקא מינה למקח וממכר: **בתנאי** הכל האומנין שומרי שכר הן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם ישמור לי ואשמור לך שומר שכר ישמור לי וא"ל הנה לפני שומר חנם הלוהו על המשכון שומר שכר ר' יהודה אומר הלוהו מעות שומר חנם הלוהו פירות שומר שכר אבא שאול אומר רשאי אדם להשכיר משכונו של עני להיות פוסק והולך עליו מפני שהוא כמשיב אבידה: **גמ'** לימא מתניתין דלא כרבי מאיר דתניא ישוכר כיצד משלם רבי מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר אפילו תימא רבי מאיר בההיא הנאה דקא שביק כולי עלמא ואינו ליה לדידיה הוה עילויה שומר שכר אי הכי שוכר נמי בההיא הנאה דקא שביק כולי עלמא ומוגר ליה לדידיה הוה עילויה שומר שכר אלא אפילו תימא ר' מאיר בההיא הנאה דקא יהיב ליה טפי פורתא הוה עילויה שומר שכר שוכר נמי מו לא עסקי' דקא משוי ליה טפי פורתא אלא אפילו תימא ר"מ בההיא הנאה דתפיס ליה אאגריה דלא בעי למויעל ולמיופק אוזוי הוה עליה ש"ש איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר רבי יהודה אומר כשומר חנם: וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם: **תנן** התם אמר לו שואל שלח ושלחה ומתה חייב

שש עשרה. מוספת סאה להשוות למשאי החמין: **חייב**. נשזיל הכפח: הא שלשה קבין פטור. כדכרס: **במחיקתא**. אני שמעתי שעורין שהתלעו וכן (ב) צ"ל תשובת הגאונים אבל לדידי קשיא לי מה לי התלעו ומה לי לא התלעו והרי יש כאן נפח של לתן ושלת קבין וקמני פטור ולאציי נפח כמשאוי דהא לאו התלעו נמי שעורין קליס הם ומחייב להו אציי משום ניפחא. ונראה לי שמשא החמור לתן ומדידתן טפופות ט"ו סאין ולא מחוקות ומוקוי לה אציי בט"ו מחוקות שהמחק פחות ג' קבין ואין כלן אלא מוספת נפח שלש קבין של לתן טפופות. טפופות לא מחוק ולא גדוש. מחוקות ריש"ש: קב לנפח. קב הוה מוספת לאדם הנושא בכסף וחיוב המוסף בקלקולו. מכאן אתה למד שמשא אדם צינוי שלשים קב שהן חמש סאין דתנן מוספת החמור שלשה קבין שהן חמי סאה ומשאו לתן ט"ו סאין אלמא מוספת אחד משלשים כמשא הוה ואשמעינן דאם הוסף עליו קב חייב. לקמן פריך והרי הוא בן דעת אי לא מני ביה לשדיה ארעא: **אדריב** לעריבה. לתן הוה מוספת למשאוי ספינה קטנה: כור. הוה מוספת לספינה צינויית: **בשחבטו** לאלתר. לא הספיק לפרק המשא מעל כתפו עד שרצן מחת משאו: **בא** תלתין כורין. לריכה שחאה (ה) גדולה ומתא' צדק הולכת על פני המים דהא מוספת אחד מלי' הוה ומדקמני כור לספינה ש"מ ספינה בת שלשים: ה"ג א"ר פפא ש"מ סתם ספינה וכו' למאי נ"מ למקח וממכר: **בתנאי** כל האומנין. קבלנין המקבלין עליהן לעשות המלאכה בצמיהם: **שומרי** שכר. להמחייב בצגיניה ואצידה וטעמא מפרש בגמרא: **וכולן** שאמרו טול את שלך. שכר גמריה ומשחולאנו הכא מעות שאני מעבדו לתפוסו על שכרי הרי הוא מעתה ש"ח. הלוהו מעות על המשכון: **שומר** שכר. שכר מלוה: הלוהו מעות שומר חנם. דלית ליה לרי יהודה שכר מלוה לענין דינא: הלוהו פירות שומר שכר. דדרך פירות להקריב: **מוסר** אדם להשכיר. לאחרים: **משכונו** של עני. שכרו: **לחיות** פוסק עליו. שכר: **הסולך**. ממיד ופוחת מן החוב. ובגמרא¹ מפרש באיזה משכון קאמר: **גמ'** שוכר. צמיהם: **כיצד** משלם. דשומר חנם ושומר שכר ושואל כתיבי שוכר לא כתיבי ומהו דין חויבו לענין

הגהות הב"ח

(6) ריש"ש ד"ה גמ' חייב משום וכו' וכן פירש בתשובת הגאונים:

גליון הש"ס

ריש"ש ד"ה קב לכתף וכו' לקמן פריך ע"י תשובת ה"ש הלך מח"מ ס' כ:

לעני רש"י

ריש"ש וריש"ש חלקיה. בלתי גדרשות.

מוסף רש"י

וכן בשעה שמחזירה. אם שלח השואל צד צד ועבדו או שלוחו, או צד עבדו ושלוחו של משאלי, לא יאה ממשות של שואל עד שתבא ליד המשאלי ואם המשאלי שאלה לי או שאומר לו השואל הריני משלחה וכו' וא"ל המשאלי שלחו שלחה ומתה פטור: (דמיון צ"ח).

גגיבה ואצידה פטור או חייב: רבי יהודה אומר כשומר שכר. הואיל ולהנחתו הוא אללו אע"פ שנתן שכר פעולתו ש"ס הוא דאי לא יהיב שכר הוה שואל וחייב באונסין השתא דיהיב ליה אגרא לא הוה שואל והוה ש"ס: ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא יהיב אגר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שמירתו. ואומן דמי לשוכר שלהנחת שכר אומנתו היה אללו אבל לא שכר שמירה הוא נוטל אלא שכר פעולה: דקא יהיב ליה טפי פורתא. שאי אפשר לנמצא שכר קבלנות לשכר דמי פעולה שלא יעול יותר: מי לא עסקינן דקא משוי ליה. אחילוי' משאר משכרי בהמה מי לא אמר רבי מאיר נמי דהוה שומר חנם: משוי. ליטנא דמוחיל ומשכיר בשוה כמו (פוכה דף לז' ט"ז) אשוי צינוי (נעיל ד' ג'.) ושוי לברסקין: **ואביעום** אימא. אי נמי דמי אומן לשוכר קא מיתוקמא מתני' כרבי מאיר כדמחליף וכו'. ומתדר לאוקמא כר' מאיר משום דסתם משנה ר"מ: **תנן** הסס. לקמן בפרק השואל (ד' ז'.) אמר לו השואל שלח אותה לי צד עבדך או שולחך: **ושלחה** ומתה. כדרכה בדרך קודם שמיכנס לצימו: חייב. באונסים שמשעה שמסרה לשלומו בצמיות השואל נתחייב השואל באונסיה. ואם לא אמר לו שלח אלא המשאלי שלחה לו כשאמר לו זה השאילני פרתך אמר לו הן ועמד ושלחה ומתה בדרך פטור: **וכן בשעה** שמחזירה. אם מסרה השואל ליד השליח להשיבה לבעלה ולא אמר המשאלי שלחה לי צד פלוני ומתה חייב דלא קמה צרשומיה דמשאלי: לא שנו. שהשואל חייב צה עד שתבא ליד המשאלי: **אלא** שהחזירה בתוך ימי שאילתה. שא"ל השאילני עד זמן פלוני והחזירה בתוך הזמן דהתם אכתי לא כליא שאלה עד דאתיא ליד בעלים: **אבל** לאחר ימי שאילתה פטור. ואפילו צמיתו של שואל מתה משכלו הימים אינו שואל עליה: **וכולן** שאמרו וכו'. טעמא דגלי דעתיה שאינו חפץ להיות עוד שומר עליה: הא